גמ׳ תרי קראי כתיבי בנותר. חד בפסח וחד בתודה: **תליפין.** מפריש תודתו ואכלה והפרישם אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה הוא שניה חליפי תודה וקריבה: **וולדות תמורה** [ח]. ולד תודה ותמורת תודה וכולן קריבין כדאמרי׳ בבכורות (יד:) רק קדשין אלו התמורות אשר יהיה [ט] לך אלו הוולדות בכולן אי קורא בהן תשא ובאת וגו׳: **ס״ל ובשר.** דהוה ליה למכתב ותודתו ביומו יאכל הוה ליה קרא יתירא לדרשא: **שלמי נזיר.** אינו נזיר הטעון לחם כמותה [י]: **ושלמי פסח.** חגיגת ארבעה עשר. אבל שלמים בעלמא לא מצי לרבויי דהא כתיב בהדיא בהו שני ימים [כ] ביום זבחכם יאכל וממחרת: **ה״ג א״כ לימא קרא לא פוסילו.** כדכתיב בכל שאר הנותרים לשון נותר: **ועוד טעמא דר׳ יהודה ע״כ סברא הוא.** ולא מריבוי דקרא אלא ס״ל דהואיל ומיפסיל בהולאה והיינו מיפסיל נמי במחשבת הולאה והיינו: **שאם הניח למחר שהוא פסול.** מ״ [כא] דלא נפסל בשקיעת חמה: **ונפלגו נמי ר׳ יהודה בכולהו.** הואיל וטעמא מהאי סברא הוא נפלוג בכולהו הכי דמתני׳ דקתני בשר. ומשנינן בהי מיינייהו נפלוג: **מי קא מיפסיל.** אם היה שובר את העצמות או אוכל גא: **שיקריבוהו טמאים מי קמיפסיל.** והאי יא] יקריבוהו בטימורין קאמר דומיא דיאכלוהו יב] בבשר וכן אם יאכלו טמאים או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי מפסיל מלרות: ה״ג **לישנא אחרינא כל דמיה.** מי ישמע לו להקריבו בפסול הכהנים טמאים לא ישמעו לו וכן הערלים להקריב למזבח בעבירה או לאכול קדש בעבירה הלכך אין מחשבתו מחשבה בדבר התלוי באחרים: **לערב** (ג) **דמן בדם כו׳.** כולי האי משינויא כלומר ואי איפליג בלערב דמה כו׳ אין דם מבטל דם וכיון דעירוב לא פסיל מחשבת עירוב [נמי] לא פסיל: **ליתן אם הניתנין כו׳.** (ג) ליפלוג יג] במחשבה שלא במקומו: **ר׳ יהודה לטעמיה דאמר.** אפילו יהביה חוץ למקומו לא מיפסיל זיבחא מלרות דשלא במקומו כמקומו דמי בפ״ב [לעיל כו:] דאוקימנא מתניתין יד] דחישב ליתן את הניתנין למטה למעלה כו׳ דס״ל לתנא דשלא במקומו כמקומו דמי דמסקנא טו] מידי דהוה אמחשבת הינוח ואליבא דר׳ יהודה: (ד) **ולפלוג גליתן אם הניתנין בפנים בחוץ** טז]. והניתנין בחוץ שחשב ליתן בפנים קא מקשי דהתם ודאי אי הוה יהיב חטאת החיצונה בפנים מיפסלא דכתיב וכל חטאת אשר יובא וגו׳ (ויקרא ו): **קסבר רבי יהודה.** מחשבה ליתן את הניתנין בחוץ בפנים לא פסלא דגבי מחשבת חוץ לזמנו יח] כתוב שלישי ודרשינן ט) שיהא אותו חוץ משולש בדם ובשר ואימורין דהיינו חוץ לעזרה ממש שנשעת היתר הבמות נשחטו בכל אלה יט] הלכך גזירת הכתוב דפסול חוץ למקומו אבל להכניסו לפנים לא מחשבה היא: **דבר רע.** לא תזבח לה׳ אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום וגו׳ ריבה כאן אזהרה אלא ישחוט החטאת בדרום: **וחטאת שנכנס דמה לפנים כו׳.** כלומר לא תזבחנו ע״מ להכניס דמה לפנים ולא בהכנסה ממש קמשהר ליה אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה דבר רע אלמא כ] מיפסיל: **הכנים בשוגג כשר.** בפרק כל הזבחים שנתערבו כ) וקיימא לן התם בגמרא בשילהי פירקין [פג.] דהא דדייקינן הא מזיד פסול בשכיפר בשנתן ממנו על מזבח הפנימי הוא דקפסיל רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה כא]: **והשתא ומה תרי** קראי כתיבי בנותר. חד בפסח וחד בתודה וקימה דדרים בשם אינו כב] דמפסח היכי ילפי׳ שאר נותר: **שלמי פסח.** פירשתי בפ״ק סמוך כג] לתחילתו (לעיל ט.) כ): **שיאכלוהו טמאים** ויקריבוהו טמאים זיבחא גופיה מי מיפסיל. פי׳ בקונטרס דהאי יקריבוהו בטימורין קאמר ולא בדם דומיא דיאכלוהו כד] בבשר דאם אכלו טמאין או ערלים זבח שנזרק דמו כהלכתו מי מפסיל קרבן מלרות וא״ת חיישב להניח אימורים למחר או כה] בחוץ אמאי פסול הלא אם הניח אימורים עד למחר או כו] בחוץ כיון שנזרק דמו כהלכתו לא נפסל קרבן מלרות וי״ל דלא דמי דהניח אימורין למחר אי עביד במחשבתו כז] מיפסיל כוליה קרבן בקדשים הנאכלים ליום ולילה דכיון דהוו אימורין בעין כח) כל כמה דלא מיקטרי לא משתרי בשר באכילה וכי מטי למחר מפסיל בשר משום נותר אבל שיקריבוהו טמאים לא מיפסיל בשר חדא דהקריבוהו טמאין אם עלו לא ירדו ועוד נטמאו אימורים או אבדו משתרי בשר באכילה כיון דנזרק הדם כהלכתו כט] אכתי קשה מלהוציאו לחוץ אי קאי אטימורין אמאי פסיל ר׳ יהודה הלא אם עשה כן לא נמנע הדם בכך מלרות וגם בשר משתרי באכילה דכיון שהוציא אימורים בחוץ הוה ליה כנטמאו אימורים או אבדו והבשר שרי לאכול ל ואי לא קאי להוציאו רק אדם אחי שפיר הכי כמ): **קסבר ר׳ יהודה בעינן מקום שיהא משולש בדם ובבשר ובאימורין.** תימה למאי דלא ידע טעמא דמקום משולש תיקשי ליה לרבנן אמאי לא חשיב [הניתנין בחוץ בפנים] חוץ למקומו דמהאי טעמא ממעטינן ליה בפירקין דלעיל (לא) ולקמן בפ׳ התערובות (דף פב:) וי״ל דס״ל דרבי יהודה הוא דלא בעי לא משום דמסקינן טעמא מסברא: **ומי אית ליה לרבי יהודה כו׳.** לריך לישב סוגיא זו לכל הלשונות שפי׳ בפירקין דלעיל (דף כט.) מקום משולש: **וחטאת שנכנס דמה לפנים פסולה.** פי׳ בקונטרס שלא מזבחנה ע״מ להכניס דמה לפנים ולא בהכנסה ממש קמשהר ליה אלא במחשבת הכנסה דהא בזביחה קאי וקא קרי ליה דבר רע אלמא מיפסיל ועוד יש לפרש דדבר רע משמע ליה לא] ע״י דבור דהיינו מחשבה ולא הכנסה ממש: **וקו״ל בשכיפר.** וא״ת למ״ד ר) שלא במקומו לא כמקומו דמי אמאי פסיל רחמנא טפי בחטאות משאר קרבנות לב] וי״ל דבשאר דמיס כשנתן ממנו על הפרכת ובין הבדים איכא למימר דיאספנו ואם לג] יש עוד דס יזרוק במקומו וכשר ובחטאת אין תקנה לדם הנשאר ד) א״נ תנא דסבר לא כמקומו דמי יסבור בחטאת דפסול אף בלא כיפר. גרו״ך: **הכא דחשובי חשיב לא כל שכן.** תימה א״כ בטלה תורת פיגול דזרק מקצת דם בחוץ או מוכל כזית בחוץ לא מיפסיל ומחשב מחשבה לד] פוסל הכי נמי הכי דמכנים בלא מכפר לא מיפסיל מחשב להכניס לה] ולכפר פוסל וי״ל דבר רע משמע דבר שהוא רע במקום אחר דהוא לו] בכיפר זה אסרתי במחשבה בשעת זביחה הכא לז] דחישב לא כל שכן דכשר דאפילו חישב ליתן בפנים על מזבח הזהב על מנת להתכפר כשר כיון דבמחשבה לא שייכא כפרה כלל אבל נתינה ממש ראויה לכפר בשום מקום: **כו׳. דאיכא למשמע מיניה דכל שכן דמחשבת הכנסה לא פסיל:**

מסורת הש״ס

ח) תו׳ דמנחות פ״ה ה״ה, ט) ת״כ צו פי״ב ה״א, י) לעיל ד. [נזיר מה: מנחות צא:], כ) [ע׳ תו׳ פסחים עח: ד״ה לימא. שהשינו אפרש״י דהכא וכן השינו לעיל ט. ד״ה ושלמים. ועוד בכ״ה ה. ד״ה שלמין], כא) [מנחות יח.], כב) [לעיל לה. וש״נ], כג) [ע׳ לעיל מז. ד״ה ואין], כד) [לעיל כט. לקמן פב:], כה) עי׳ ספרי שופטים קמז, כו) לקמן פב. ירושי׳ פסחים פ״ד ה״ט, כז) לקמן פג., כח) ויקרא יט ו, כט) לקמן נו., ל) לקמן פב:, לא) שם., לב) ד״ה ושלמים, לג) פסחים נט:, לד) לקמן פד:, לה) דף כט., לו) ר) לעיל כז., לז) וחס מפורש בסוף פרק התערובות:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ כל כמיניה לערב דמו וכו׳ שלא במקומו נמי: (ב) רש״י ד״ה לערב דמו בדם כו׳ האי כוליה משינויא כלומר ולא ליפליג: (ג) ד״ה ליתן את הניתנים וכו׳ ואי ליפלוג: (ד) ד״ה ר״י לטעמיה וכו׳ וליפלוג בליתן. נ״ב עי׳ זה בתוס׳ דף כו ע״ב:

גליון הש״ם

[תוס׳ ד״ה שיאכלוהו וכו׳ ואי לא קאי להוציאו רק אדם אחי שפיר הכי. עי׳ מנחות דף יח ע״א בתוס׳ ד״ה גזירה וכו׳]:

שינויי נוסחאות

א] להנות (ד״ה) תנהו ענין למחשבת (כתה״י): ב] בספרים ישנים לא יניח מאי לא תותירו אם אינו ענין לנותר תנהו ענין למחשבת נותר. וכן היא גירסת מהר״פ ז״ל (ש״מ). ה״ה נראה דמ״ש גיר׳ מהר״ף הוא ט״ס שהרי ממון דברי הר״פ שבחילוקים מוכח דגרים כלפנינו. וגם בב״ש נוסח זה אינו משם מהר״פ: ג] נ״א פסול ואי אתם מודים שאם הוציאו בחוץ שפסול אף חישב להוציאו בחוץ פסול אלא וכו׳ (ש״מ, וכעי״ז בבי״צ ובגליון): ד] בכי״ל ור׳ שלישי [נמקום האי סברא]: ה] בכי״ל וחשבת שחישב להכניס דמה וכו׳: ו] נ״א ולית ליה לרבי יהודה האי סברא והתנן וכו׳ (ש״מ וגליון). ועי׳ במיימוני פי״ב מהל׳ פסה״מ וכב״מ ורש״ק (גליון): ז] דעיילי עיולי (כי״ב, ג): ח] ותמורות כל״ל (ש״מ): ט] יהיו (ד״ה): י] נדל״ל כתודה [וכ״ע קלת מתוך כי״י המטושטש כלן]: יא] ל״ל דהאי (ש״מ, וכ״ה בתוס׳): יב] דיאכלוהו דהוי בבשר ואם יאכלו וכו׳ כל״ל (ש״מ). וכגליון נ״ל בבשר וכן שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים: יג] ליפלוג במחשב ליתן דם שלא במקומו כל״ל (*ש״מ): יד] מתני׳ (כתה״י ודי״ס). וכ״ל מתניתא: טו] ל״ל ומסקנא (ש״מ, כתה״י): טז] בחוץ כו׳ מהניתנין כל״ל (*ש״מ): יח] נ״א למקומו (ש״מ, וכ״ה בכתה״י). ועי׳ רש״י לעיל כ״ט ע״א ד״ה מיפוק לי: יט] אלה לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורין ואכילת בשר הלכך וכו׳ (ש״מ): כ] אלמא בדיבורא מיפסיל כל״ל (ש״מ): כא] בהכנסה גרידתא (כי״ב, ג): כב] באם אינו ענין ומפסח כל״ל (ש״מ וכנעי״ז בצ״ק): כג] בד״ו סמוך לסופו. ונתק נתן הגיה פירש״י בפ״ק (לעיל ט.) מותר פסח: כד] דיאכלוהו דהוי בבשר ואם יאכלו טמאין כל״ל (ש״מ. וכן הגיה ברש״י): כה] או (להוציאו) [להוציאן] לחוץ כל״ל (ש״מ): כו] או הוציאם לחוץ (שמכ״י): כז] ל״ל כמחשבתו (ש״מ, הגרי״ב): כח] אבל אכתי כל״ל (ש״מ): כט] ל״ל טפי, ותיבת הכי ממתק (ש״מ): ל] בעי מקום משולש משום כו׳ [לא] ס״א משמע ליה דיבור רע דהיינו (ש״מ): לא] קרבנות דבשאר קרבנות נמי פסול וי״ל וכו׳ (ש״מ): לב] ל״ל אי אם וכו׳ (צ״ק): לג] מיכת מחשבה נמתק (ש״מ): לד] להכניס בלא מכפר פוסל כל״ל (צ״ק). ס״א להכניס שלא לכפר נמי ליפסיל וי״ל וכו׳ (ש״מ): לה] דהוא בכיפר בשנתן ממנו (ש״מ): לו] לענ״ד כאן הס״ד ומה״ד הכא (גל׳ קה״י). ועי׳ ל״ק: לח] בד׳ ולגא הגיהו כאן הרבה עפ״י גיר׳ מהר״ף שהוגה בזות ב, אבל לענ״ד א״א לגרוס כן מתמת הענין ודו״ק: מל] גר׳ כאן חסרון ואולי ל״ל הא יכול לזרוק משאר הדם ובשר:

בפנים בחוץ ואת הניתנין בחוץ בפנים שיאכלוהו טמאים שיקריבוהו טמאים ו) שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים לשבר עצמות הפסח לאכול הימנו נא ולערב דמו בדם הפסולים א כשר שאין מחשבה פוסלת אלא בחוץ לזמנו וחוץ למקומו ב והפסח והחטאת שלא לשמן: **גמ׳** מ״ט דרבי יהודה אמר רבי אלעזר תרי קראי כתיבי בנותר כתוב אחד אומר [1] לא תותירו ממנו עד בקר וכתוב אחד אומר [2] לא יניח ממנו עד בקר אם אינו ענין להניח א] תנהו לענין מחשבת הינוח ורבי יהודה האי קרא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא ג) [2] ובשר זבח תודת שלמיו [3] למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה חליפין ד) וולדות ה) תמורות מנין ת״ל ובשר ו) חטאת ואשם מנין ת״ל זבח ומנין לרבות ז) שלמי נזיר ח) ושלמי פסח ת״ל שלמיו לחמי תודה וחלות ורקיקים שבנזיר מנין ת״ל קרבנו כולן קורא אני בהן לא יניח א״כ לימא קרא לא ב) תותירו מאי לא יניח אם אינו ענין להינוח תנהו ענין למחשבת הינוח התינח להניח להוציא מאי איכא למימר ועוד טעמא דר׳ יהודה סברא הוא דתניא ט) אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים שאם הניחו למחר שהוא פסול אף חישב להניחו למחר פסול ג) אלא טעמא דרבי יהודה סברא הוא וניפלוג נמי ר״י בכולהו בהי ניפלוג בשובר עצמות הפסח ולאכול ממנו נא זיבחא גופיה מי מיפסיל ע״מ שיאכלוהו טמאים ושיקריבוהו טמאים זיבחא גופיה מי מיפסיל שיאכלוהו ערלים ושיקריבוהו ערלים זיבחא גופיה מי מיפסיל לישנא אחרינא כל כמיניה לערב (א) דמן בדם הפסולין י) רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ליתן את הניתנין למעלה למטה למטה למעלה ט) רבי יהודה לטעמיה דאמר שלא למקומו נמי מקומו קרינא ביה וליפלוג בניתנין בפנים שנתנן בחוץ והניתנין בחוץ שנתנן בפנים קסבר רבי יהודה בעינן מ) מקום שיהא משולש בדם בבשר ובאימורין ומי אית ליה לרבי יהודה האי ז) סבראי) והתניא רבי יהודה אומר [3] דבר רע ריבה כאן חטאת ששחטה בדרום וחטאת ח) שנכנס דמה לפנים פסולה ולית ו) לרבי יהודה שלישי י) והתנן אמר רבי יהודה הכנים בשוגג כשר הא במזיד פסול וקו״ל י) בשכיפר השתא ומה התם ז) עיילי עיילא אי כיפר אין אי לא כיפר לא הכא דחשיב חשובי לא כל שכן תרי תנאי ואליבא דרבי יהודה וסבר ר׳ יהודה חטאת ששחטה בדרום

מז ב) ויזמירו אנשים ממנו עד הבוקר שלא אכלו כל המן שלקטו, ובלשון המשנה נמי נותר הוי אכילה כדאמר לעיל (דף פג:) אם עון נותר הרי כבר נאמר לא יאכל פי׳ עון נותר ממש לאכול חוץ לזמנו אבל לא יניח משמע לשון הנאה ממון הפסוק כמו ויניחוהו במשמר (ויקרא כד יב) אלמא משמע לשון הנאה הילכך כאם אינו ענין מוקמינן ליה למשנה היום (מהר״פ ז״ל): **אי אתם מודים כו׳.** וא״א לומר דמיכר למה לא [חישב לזרוק] אם לא שמא לא יזרוק אם לא יחשב לזרוק אם לא יחשב לזרוק אם לא יחשב ל